

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, <http://www.apek.si>

davčna št.: 10482369

Številka: 0073-7/2013/11

Datum: 13.6.2013

**Zadeva: Odgovor na pridobljena mnenja in pripombe v zvezi s
predlogom Splošnega akta o elementih vzorčne ponudbe
za razvezan dostop do krajevne zanke**

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija) je dne 3.4.2013 na podlagi petega odstavka 102. člena in prvega odstavka 180. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/2012 - ZEKom-1, v nadaljevanju: zakon) na svojih spletnih straneh objavila Predlog Splošnega akta o elementih vzorčne ponudbe za razvezan dostop do krajevne zanke (v nadaljevanju: predlog splošnega akta) ter pripadajočo Obrazložitev za navedeni predlog splošnega akta in povabila zainteresirano javnost, da do 3.5.2013 posreduje pripombe, predloge ali dopolnitve k predlogu tega splošnega akta, vendar pa je zaradi prošnje s strani članov Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij SOEK, ki deluje v okviru Združenja za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije, rok za oddajo pripomb, predlogov ali dopolnitev podaljšala do 10.5.2013.

Do izteka roka je agencija prejela mnenja, pripombe in predloge, ki so se nanašale na predlog splošnega akta od naslednjih zainteresiranih oseb:

- družbe Amis d.o.o., Tržaška c. 85, 2001 Maribor,
- družbe T-2 d.o.o., Verovškova 64a, 1000 Ljubljana in
- družbe Telekom Slovenije d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana.

Pridobljene pripombe in predloge na predmetni predlog splošnega akta je agencija objavila na svojih spletnih straneh dne 16.5.2013.

Agencija v nadaljevanju odgovarja na prejete pripombe, ki so razvrščene glede na vsebino splošnega akta.

Splošna pripomba

Družba T-2 d.o.o. (dopis z dne 10.5.2013)

Prelog splošnega akta sicer primerno povzema določila Aneksa II Direktive o dostopu, vendar pa hkrati tega predpisanega minimuma ne razširja. Verjamemo, da bi morala Agencija priložnost izdaje novega Splošnega akta izkoristiti za razrešitev perečih problemov v zvezi z razvezavo, ki se že več let rešujejo v postopkih nadzora oziroma reševanja sporov.

Backhaul

Prvi ključni problem je vprašanje backhuala, pri katerem je predlagani Splošni akt še posebej sporen. Medtem ko je na Trgu 4 Agencija naložila obveznost zagotavljanja backhuala od kolokacije do operaterjeve lokacije, je Splošni akt s to obveznostjo že terminološko nekonsistenten, saj govori o agregacijskem omrežju (kar se utegne v praksi razlagati ožje kot pojem backhuala, kot ga definira odločba št. 38244-1/2011/5). Posledično predlagamo, da se "agregacijskega dela omrežja v določenih delih dostopovnega omrežja" zamenja z "backhuala od skupne lokacije do lokacije operaterja".

Kabelska kanalizacija

Pri dostopu do kabelske kanalizacije in neosvetljenih optičnih vlaken (dark fibre) za potrebe izgradnje operaterjeva lastnega omrežja bi bilo smiselno izrecno navesti, da gre za omrežne elemente "ne glede na njihovo lokacijo v omrežju operaterja". Bistven mora biti namen izgradnje dostopovnega omrežja, ne pa trenutna uporaba teh elementov v omrežju operaterja s pomembno tržno močjo. Navedeno je pomembno zlasti zaradi težav v preteklosti, ko je regulirani operater neutemeljeno omejeval operatorski dostop do kanalizacije na potrebo po dostopu do podzanke. Zaradi izgradnje omrežja v Sloveniji je nujno, da je kanalizacija nekdanjega monopolista čim bolj odprta za projekte novih vstopnikov.

Dostop do informacij

6. člen, ki govori o dostopu do informacij, bi bilo treba primerno navezati na 14. člen ZEKom-1. Slednji v drugem odstavku določa omejen dostop do tovrstnih podatkov, kar bi se še zlasti lahko nanašalo na število optičnih vlaken in bakrenih parov, določba 6. člena pa bi morala za potrebe povpraševalcev po krajevni zanki zagotoviti stalen dostop do tako zbranih podatkov. Le tako bo namreč mogoče zagotoviti nediskriminatoreni dostop za vse udeležence na trgu, ne le za maloprodajno enoto reguliranega operaterja.

Pogoji in informacije ter splošni pogoji operaterja s pomembno tržno močjo

V povezavi z obveznostmi za vzorčno ponudbo bi dodali, da operaterju, ki želi končnemu uporabniku priklopiti storitve preko omrežja operaterja s pomembno tržno močjo, pri priklopu storitev podatek o razpoložljivosti omrežnih priključnih točk, brez da bi bil operaterju na voljo tudi podatek o prostih kapacitetah na omrežni priključni točki, ne pomeni veliko, zato predlagamo dopolnitev pogojev za razvezan dostop do krajevne zanke in podzanke v 4. členu predloga.

V splošnem aktu je nadalje potrebno določiti tudi, da mora vzorčna ponudba vsebovati informacije in na tehničnih področjih opredeljevati postopke, ki sledijo tehničnemu napredku. Ni namreč zadostno, da je na primer določeno le, da morajo splošni pogoji za razvezan dostop vsebovati določbe o nivoju zagotavljanja storitev, odpravljanju napak in vzpostavljanju normalnega nivoja storitev ter parametroh kakovosti storitev, pri čemer pa niso upoštevane različne tehnologije, ki se uporabljajo pri razvezanem dostopu. Prav tako je lahko nek postopek odprave napak, kljub temu, da je določen, glede na možnosti odpravljanja napak, ki jih dandanes omogoča tehnika, povsem neustrezen in zastarel ter samemu sebi namen, saj dejanska odprava napak ni dosežena (kot primer naj navedeno postopek funkcionalnega preizkusa parice kot je za bakreno omrežje določen v sedaj veljavnem RUO Telekoma Slovenije d.d., ki je za ugotavljanje napak na parici za potrebe tehnologije VDSL povsem neustrezen, saj se funkcionalnost parice preizkuša z ADSL modemom, ki napak na VDSL sploh ne zazna). Vzorčne ponudbe operaterjev s pomembno tržno močjo bi tako morale dinamično slediti tehnološkim spremembam na tem področju.

Agencija na pripombo družbe T-2 d.o.o. pojasnjuje, da priprava predmetnega splošnega akta temelji na zahtevah Anexa II Direktive o dostopu, ki ga implementira s splošnim aktom, s katerim predpiše minimalne zahteve in elemente vzorčne ponudbe. Več od tega se lahko implementira z regulatorno odločbo ustreznem upoštevnem trgu, v kolikor se na podlagi predhodne analize tega upoštevnega trga ugotovi, da je to potrebno za zagotavljanje ciljev regulacije. Skladno s tem pa je je ustrezno oblikovano besedilo 4. člena splošnega akta.

1. člen

Pripomba družbe Amis d.o.o. (dopis z dne 10.5.2013)

Predlagamo, da se pravilneje opredeli kaj je vsebina splošnega akta in naj se člen glasi:

» Ta splošni akt podrobneje določa elemente, ki jih mora vsebovati vzorčna ponudba, vključno z razvezanim dostopom do krajevne zanke, podzanke ter skupne lokacije.«

Predlagamo tudi, da se doda nov drugi odstavek, ki naj opredeli pravno naravo vzorčne ponudbe:

»Vzorčna ponudba so splošni pogoji poslovanja, s katerimi operater s pomembno tržno močjo podrobno uredi sklepanje pogodbenih razmerij z večjim številom upravičencev na določenem upoštevnem trgu.«

Agencija bo pripombo družbe Amis d.o.o. upoštevala, tako da bo dodala definicijo vzorčne ponudbe, ki se bo glasila: »Vzorčna ponudba predstavlja transparentno objavljen način in splošne pogoje za dostop do omrežja operaterja s pomembno tržno močjo, ki morajo biti za vse operaterje enaki in nediskriminatorni.«

Pripomba družbe Telekom Slovenije d.d. (dopis št. 70/02-13 z dne 10.5.2013)

Telekom Slovenije predlaga, da se v prvem odstavku tega člena **besedilo »dostop do fizične omrežne infrastrukture vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom na fiksni lokaciji« nadomesti z besedilom »razvezan dostop do krajevne zanke in podzanke ter skupno lokacijo (v nadaljnjem besedilu: vzorčna ponudba)«.**

Obrazložitev:

Predlagamo, da se obdrži že uveljavljeno poimenovanje vzorčne ponudbe. Agencija pa takšen način poimenovanja vzorčnega akta tudi sama predlaga v prvem odstavku 3. členu tega akta. Prav tako je ime vzorčne ponudbe vsebovano že v samem imenu Splošnega akta. Hkrati predlagamo, da se že v 1. členu navede, da se v nadaljevanju uporablja zgolj izraz »vzorčna ponudba« in ne šele v 3. členu tega akta.

Agencija v zvezi s pripombo družbe Telekom Slovenije d.d. pojasnjuje, da je poimenovanje usklajeno z veljavnim poimenovanjem upoštevnega trga na katerega se nanaša; to je upoštevnega trga 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperatorski trg)«. Poimenovanje kot ga predlaga družba Telekom Slovenije d.d. se nanaša na preteklo poimenovanje upoštevnega trga, ki pa je bil v okviru posodobitve obstoječega regulativnega okvirja Evropske unije z Priporočilom z dne 17. decembra 2007 o upoštevnih trgih produktov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja v skladu z Direktivo 2002/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta o skupnem ureditvenem okviru za elektronska zaradi cilja tehnološke nevtralnosti preimenovan.

2. člen

Pripomba družbe Telekom Slovenije d.d.

Telekom Slovenije predlaga, da se v prvem odstavku tega člena **črta besedilo »za razvezan dostop do krajevne zanke in podzanke ter skupno lokacijo (v nadaljnjem besedilu: vzorčna ponudba)«**

Obrazložitev:

Kot je predlagano v pripombi k 1. členu, naj se že tam navede, da se v nadaljevanju uporablja zgolj besedna zveza »vzorčna ponudba«.

Agencija bo upoštevala pripombo družbe Telekom Slovenije d.d. in skladno s tem dopolnila oziroma spremenila besedilo 2. člena splošnega akta kot to predlagata družbi.

3. člen

Pripomba družbe Amis d.o.o.

Ker je operater s pomembno tržno mojo z vsakokratno vzorčno ponudbo dolžan opredeliti svoje obveznosti po odločbi, s katero so mu slednje naložene, predlagamo, da se pika na koncu 4. točke nadomesti z vejico ter se doda nova 5. točka:

» 5. pogoje, razčlenjene v skladu z odločbo o določitvi operaterja s pomembno tržno močjo na določenem upoštevnem trgu.«

Agencija bo upoštevala pripombo družbe Amis d.o.o. in skladno s tem dopolnila oziroma spremenila besedilo 3. člena splošnega akta kot to predlagata družbi.

4. člen

Pripomba družbe Amis d.o.o.

Predlagamo, da se po vzoru predloga, ki ga podajamo k 3. členu, dopolni tudi 4. člen, ter se pika na koncu 6. točke nadomesti z vejico ter se doda nova 7. točka:

»7. pogoji, ki so opredeljeni z vsakokratno odločbo o določitvi operaterja s pomembno tržno močjo na določenem upoštevem trgu.«

Agencija bo pripombo družbe Amis d.o.o. upoštevala tudi v tem delu in skladno s tem v 4. členu splošnega akta dodala točko kot jo predlaga družba.

Pripomba družbe Telekom Slovenije d.d.

Telekom Slovenije predlaga, da se črta 2., 3. in 4. točka prvega odstavka tega člena.

Obrazložitev:

Vsaka izmed navedenih treh točk prvega odstavka 4. člena se začne z besedno zvezo »kjer je primerno«, kar je povsem neprimerna in nedopustna oblika dikcije za pravno zavezujoče besedilo. Agencija na nobenem mestu ne obrazloži, kaj naj bi pomenila besedna zveza »kjer je primerno«. Kriteriji za to, kdaj naj bi vzorčna ponudba vsebovala tudi pogoje in informacije iz 2., 3. in 4. točke prvega odstavka tega člena so tako povsem nedoločeni in nepredvidljivi.

Telekom Slovenije meni, da je ugotovitev primernosti vključitve pogojev in informacij iz 2., 3. in 4. točke prvega odstavka tega člena v vzorčno ponudbo stvar tržne analize. Agencija bi morala najprej v okviru analize upoštevne trga ugotavljati razmere na trgu ter obstoj operaterja s pomembno tržno močjo in šele nato morebitno potrebo in primernost po vključitvi pogojev in informacij iz 2., 3. in 4. točke prvega odstavka tega člena v vzorčno ponudbo operaterja.

Agencija v zvezi s pripombo družbe Telekom Slovenije d.d. odgovarja, da je navajanje usklajeno z vsebino Anexa II Direktive o dostopu. Pri tem je bistvenega pomena, da je možnost vključitve navedenih elementov v vzorčno ponudbo opcijsko vključeno, saj se lahko operaterju s pomembno tržno močjo na podlagi opravljene analize upoštevne trga, če se ugotovi, da je to potrebno, z regulatorno odločbo naloži dodatne obveznosti. Na pomembnost tega opozarja v svojih pripombah tudi družba T-2 d.o.o., s čimer bo agencija hkrati upoštevala tudi njeno pripombo.

5. člen

Pripomba družbe Amis d.o.o.

Predlagamo, da se po vzoru predloga, ki ga podajamo k 3. in 4. členu, dopolni tudi 5. člen, ter se pika na koncu 8. točke nadomesti z vejico ter se doda nova 9. točka:

»9. pogoji, ki so opredeljeni z vsakokratno odločbo o določitvi operaterja s pomembno tržno močjo na določenem upoštevem trgu.«

Agencija bo pripombo družbe Amis d.o.o. upoštevala tudi v tem delu in skladno s tem v 5. členu splošnega akta dodala točko kot jo predlaga družba.

6. člen

Pripomba družbe Telekom Slovenije d.d.

Telekom Slovenije predlaga, da se v 6. členu **besedilo »elementov iz tretjega člena tega splošnega akta« nadomesti z besedilom »razvezanega dostopa do krajevne zanke in podzanke ter skupne lokacije«.**

Obrazložitev:

Rezervacija, zagotavljanje, naročanje, vzdrževanje in servisiranje ter zaračunavanje elementov iz tretjega člena tega akta ni ne smiselna, logična niti razumljiva. Prav tako predstavlja vsebina 6. člena enega izmed teh elementov, na katere se Agencija sklicuje. Navedena dejanja oz. dogodki so v povezavi s storitvami, nanašajo se lahko le na razvezan dostop do krajevne zanke in podzanke ter skupno lokacijo.

Agencija v zvezi s pripombo družbe Telekom Slovenije d.d. odgovarja, da je vsebina 6. člena enaka vsebini Anexa II Direktive o dostopu pri čemer se nikjer ne omejuje le na razvezan dostop do krajevne zanke, podzanke in skupne lokacije. Kot je agencija navedla že v odgovorih na predhodne pripombe, je namen predmetnega splošnega akta podrobneje določiti elemente, ki jih mora vsebovati vzorčna ponudba, pri čemer pa je potrebno upoštevati, da se vključitev določenih elementi naknadno lahko naloži tudi z regulatorno odločbo na upoštevni trg in skladno s tem oblikovati vsebino tako, da opsijsko dopušča vključitev tudi teh dodatnih elementov.

7. člen

Pripomba družbe Amis d.o.o.

Ker ni razlogov, da se splošni pogoji ločujejo od vzorčne ponudbe, saj je takšna ločitev povsem vsiljena ter gre v pravnem oziru za isti institut, ki ga splošna pravna teorija opredeljuje kot splošne pogoje poslovanja (opredeljeni so komercialni in tehnični pogoji poslovanja, s katerim se ureja sklepanje pogodbenih razmerij z večjim številom strank), predlagamo, da se celoten 7. člen črta, ostali členi v nadaljevanju pa ustrezno preštevilčijo.

Določila 7. člena, naj se ustrezno prenesejo v 4. in 5. člen.

Agencija v zvezi s pripombo družbe Amis d.o.o. odgovarja, da je vsebina 7. člena enaka vsebini Anexa II Direktive o dostopu, pri čemer vključitev teh določil v 4. in 5. člen ne bi imela bistvenega doprinosa, bi pa po mnenju agencije zmanjšala preglednost vsebine splošnega akta.

Pripomba družbe Telekom Slovenije d.d.

Telekom Slovenije predlaga, da se v 1. točki prvega odstavka tega člena **besedilo »elementov iz tretjega člena tega splošnega akta« nadomesti z besedilom »za razvezan dostop do krajevne zanke in podzanke ter skupno lokacijo«.** Prav tako Telekom Slovenije predlaga, da se v 2. točki prvega odstavka tega člena **besedilo »elementov iz tretjega člena tega splošnega akta« nadomesti z besedilom »razvezanega dostopa do krajevne zanke in podzanke ter skupne lokacije«.**

Obrazložitev:

Podobno kot navedeno v pripombi k 6. členu se rok za odgovor in pogoji za zavrnitev ali prekinitve ne morejo nanašati na elemente iz 3. člena. Vsebinsko 7. člena predstavlja enega izmed teh elementov, na katere se Agencija v tem členu sklicuje. Rok za odgovor ter pogoji za zavrnitev ali prekinitve se lahko nanašajo le na storitve razvezanega dostopa do krajevne zanke in podzanke ter skupno lokacijo.

Agencija je na pripombo družbe Telekom Slovenije d.d. odgovorila že v okviru odgovora na pripombo v zvezi z vsebino 6. člena splošnega akta.

10. člen

Pripomba družbe Telekom Slovenije d.d.

Telekom Slovenije predlaga, da se v drugem odstavku tega člena črta besedilo »za razvezan dostop do krajevne zanke in podzanke ter skupno lokacijo elementov iz tretjega člena tega splošnega akta«.

Obrazložitev:

Kot je predlagano v pripombi k 1. členu, naj se že tam navede, da se v nadaljevanju uporablja zgolj besedna zveza »vzorčna ponudba«. V zvezi z drugim delom besedila, za katerega predlagamo črtanje, pa domnevamo, da je pri zapisu »elementov iz tretjega člena tega splošnega akta« prišlo do napake pri pripravi čistopisa predloga splošnega akta in da bi moral biti ta del že v osnovi izbrisan.

Agencija bo upoštevala pripombo družbe Telekom Slovenije d.d. in ustrezno popravila besedilo 10. Člena.

11. člen

Pripomba družbe Telekom Slovenije d.d.

Telekom Slovenije predlaga, da se v besedilu tega člena **besedna zveza »preneha veljati« nadomesti z besedno zvezo »se preneha uporabljati«.**

Obrazložitev:

Zakon o elektronskih komunikacijah (ZEKom-1) je v prvem odstavku 256. člena ZEKom-1 določil, da določeni podzakonski akti, vključno s Splošnim aktom o elementih vzorčne ponudbe za razvezan dostop do krajevne zanke, prenehajo veljati z dnem uveljavitve ZEKom-1. V skladu z drugim odstavkom istega člena pa se podzakonski predpisi še naprej uporabljajo do izdaje podzakonskih predpisov na podlagi ZEKom-1. Iz navedenega razloga se torej Splošni akt o elementih vzorčne ponudbe za razvezan dostop do krajevne zanke lahko zgolj preneha uporabljati.

Agencija bo upoštevala pripombo družbe Telekom Slovenije d.d. in skladno s tem spremenila besedilo člena.

Franc Dolenc
direktor